

Rzecznik praw studenta

Rzecznik praw studenta to jednoosobowy organ w strukturze Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej – jedyne go ustawowego przedstawicielstwa ogółu polskich studentów zgodnie z artykułem 203 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (PSW).

Biuro rzecznika działa od marca 2004 roku. W tym czasie studenci przesłali do niego kilkanaście tysięcy skarg i próśb (w ostatnim roku ponad 3,5 tysiąca).

Drugim istotnym obszarem aktywności rzecznika (poza bezpośrednimi interwencjami) są okresowe raporty przedstawiające najważniejsze wnioski z analizy korespondencji od studentów.

W swoim pierwszym raporcie rzecznik postulował wprowadzenie obowiązku zawierania pisemnych umów cywilnoprawnych między studentami i uczelniami, co zrealizowano poprzez art. 160.3 PSW. W drugim raporcie zaproponował przeprowadzenie obowiązkowych szkoleń dla studentów I roku na temat podstaw prawnych i zasad funkcjonowania uczelni oraz procedur ochrony i egzekwowania studenckich praw. Ten postulat od 2008 roku jest realizowany w formie pilotażowej. Zgodnie z projektem nowelizacji PSW od 2010 roku wszyscy studenci będą mogli korzystać z takich szkoleń. Trzeci raport podejmował kwestię uwarunkowań prawnych sprzyjających naruszaniu interesów studentów. Poprawę w tym względzie powinna przynieść najbliższa zmiana PSW. Czwarty raport będzie dotyczył koniecznych zmian w systemie stypendiów i innych form pomocy materialnej dla studentów.

Najważniejsza konkluzja wynikająca z wszystkich raportów rzecznika mówi, że na masową skalę interesy studentów może chronić jedynie poszerzenie ich świadomości prawnej. Nawet publiczne napiętnowanie bezprawia (np. opłat pobieranych za egzaminy poprawkowe i komisyjne) nie pomoże, gdy uczelnie w poczuciu bezkarności będą wykorzystywać nieznaną procedurę odwoływania się i zaskarżania decyzji administracyjnych oraz stereotyp mówiący, że „z uczelnią się nie wygra”.

Stałym motywem korespondencji rzecznika z organami administracji publicznej jest kwestia zawężania definicji „studiów stacjonarnych” (bezpłatnych) w uczelniach publicznych. Skutkiem tego „studia” pozostają bezpłatne, ale już za skierowania na powtarzanie sesji, wpis warunkowy, złożenie indeksu, przystąpienie do obrony, przedłużenie sesji egzaminacyjnej, późniejsze oddanie indeksu, obronę pracy dyplomowej, udziału w obowiązkowych zajęciach terenowych, czy inne czynności będące częścią procesu studiowania (zdefiniowaną i opisaną w regulaminie studiów) pobiera się opłaty ekstra. W tym względzie rzecznika praw studenta popiera rzecznik praw obywatelskich.

Wskazywane przez studenckiego ombudsmana liczne przypadki wprowadzania niedozwolonych zapisów do umów zawieranych między uczelniami i studentami, znajdują potwierdzenie w wynikach kontroli wzorów umów przeprowadzanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Jeśli zostaniesz niesprawiedliwie potraktowany przez uczelnię lub inną instytucję funkcjonującą w obszarze szkolnictwa wyższego, zgłoś skargę do rzecznika praw studenta pisząc na adres: rps@psrp.org.pl